

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Rýznarovou ve věci

žalobkyně: **Š. H.**
bytem X
zastoupená advokátkou Mgr. Gabrielou Hanzelkovou
sídlem Masarykovo náměstí 122, 753 01 Hranice

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 6. 2024, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Rozhodnutí žalované ze dne 7. 6. 2024, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni k rukám advokátky Mgr. Gabriely Hanzelkové náhradu nákladů řízení ve výši 5 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

- Žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila své rozhodnutí č. j. X. Žalovaná tímto rozhodnutím odňala žalobkyni invalidní důchod, protože pokles její pracovní schopnosti činil 30 %.
- Žalobkyně v žalobě** namítala nepřekoumatelnost a nezákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobkyni byla uznána invalidita třetího stupně posudkem z 15. 2. 2022. Její zdravotní stav se od té doby nezlepšil, naopak se výrazně zhoršil. Posudek o invaliditě nevzal v potaz všechny lékařské zprávy, námitky žalobkyně a všechny její diagnózy. Rozhodně nešlo o stabilizaci zdravotního stavu. Žalobkyně prodělala řadu operací, podstupuje léčby, trpí bolestmi, má pohybové omezení, těžkosti s dýcháním a mluvením, není schopna přijímat

stravu běžným způsobem, není schopna sedět ani stát a chodí jen na velmi krátké vzdálenosti. Není pravda, že po uznání invalidity třetího stupně pracovala. Žalobkyně není schopna vykonávat svou původní profesi zdravotní sestry. Vadou řízení byla absence osobního vyšetření. Žalobkyně navrhla k důkazu zprávy ošetřujících lékařů a psychologky, potvrzení zaměstnavatele a vypracování znaleckého posudku za její účasti.

3. Žalovaná ve **vyjádření k žalobě** poukázala na to, že může dojít ke změně zdravotního stavu a uznání jiného stupně invalidity. Ošetřující lékař není kompetentní k posudkovým závěrům. Úkolem posudkových lékařů není pořizování klinických poznatků. Žalobkyně nenamítla neúplnost posudků o invaliditě. Posudkový lékař shledal posudkové nadhodnocení (omyl) při předchozím uznání invalidity třetího stupně.
4. Soud **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 7. 6. 2024.
5. Soud zjistil ze **správního spisu**, že žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod, protože podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) pokles pracovní schopnosti žalobkyně nastal o 30 %.
6. Žalovaná v napadeném rozhodnutí dospěla na základě posudku o invaliditě z 15. 5. 2024 k závěru, že žalobkyně nebyla invalidní, protože pokles její pracovní schopnosti nastal o 30 % pro postižení podle kapitoly V položky 5c vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Předchozí uznání invalidity třetího stupně bylo v rozporu s lékařskými nálezy. Žalobkyně pracovala do 31. 8. 2023 v plném úvazku v původní profesi. Ostatní zdravotní postižení neovlivňují pracovní schopnost žalobkyně tak, aby byly uznány jako rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Zdravotní stav žalobkyně se stabilizoval. Adaptace může vést k obnově pracovní schopnosti. Posudkové závěry vycházejí z důkazů – lékařských zpráv.
7. V souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“) soud vyžádal od **Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí** (dále jen „posudková komise“ nebo „PK MPSV“) v **Ostravě posudek** ve věci invalidity žalobkyně a ten byl vypracován dne 15. 11. 2024.
8. Podle tohoto posudku žalobkyně nebyla invalidní. Pokles pracovní schopnosti nastal o 30 %, a to pro postižení podle kapitoly V položky 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise invaliditu žalobkyně hodnotila shodně jako posudkový lékař žalované v námitkovém řízení. Podle posudku IPZS žalobkyně pracovala v nezkráceném pracovním úvazku do 31. 8. 2023 jako zdravotní sestra, i když byla uznána invalidní ve třetím stupni 31. 1. 2022. U žalobkyně nebyla zjištěna úzkostná nebo depresivní porucha. Jde u ní o postižení, které spadá do skupiny somatoformních poruch a zjistil ho psychiatr. Hlavním rysem poruchy je opakovaná stížnost na tělesné symptomy s trvalým vyžadováním lékařského vyšetřování i přes opakované negativní nálezy a ujišťování lékaře, že obtíže nemají fyzickou podstatu.

9. U žalobkyně došlo ke zlepšení zdravotního stavu. Žalobkyně nadále využívá své kvalifikace a praxe zdravotní sestry v ambulantním provozu v nezkráceném pracovním úvazku. Došlo k vyrovnaní váhového úbytku; zažívací potíže jsou sporadické; dochází spíše k bolestem zad. Žalobkyně nemá omezení v sociálním fungování – navazuje kontakty s odbornými lékařskými pracovišti, vyhledává je, nemá omezení v denních aktivitách a vede běžnou domácnost. Žalobkyně nevyužila možnost hospitalizace. Žalobkyně se jednání posudkové komise zúčastnila.
10. **Žalobkyně v písemném vyjádření k posudku** posudkové komise v Ostravě namítla rozpor posudku s jeho podklady a dále to, že z části lékařských zpráv posudek vůbec nevycházel. Není pravda, že potíže žalobkyně nespočívají ve fyzických zdravotních obtížích. Posudková komise určila nesprávně rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a zcela pominula objektivní zprávy psychologa a psychiatra. Posudek této komise je jako důkaz nepoužitelný. Žalobkyně navrhla k důkazu vypracování znaleckého posudku, výslech žalobkyně a jejího manžela, potvrzení o příjmech žalobkyně, zprávu psychiatra z 12. 12. 2024, podrobný popis vývoje jejích zdravotních potíží od ledna 2019, včetně operací, léčby, bolestí, hospitalizací, selhání léčby, nevládní běžného života a absence pracovní schopnosti a písemné vyjádření manžela žalobkyně o jejím stavu, nákladech na léčbu a dopadech do života rodiny.
11. Soud vyžádal **srovnávací posudek od posudkové komise v Brně**, která ho vypracovala 15. 4. 2025. Posudková komise v Brně dospěla k závěru, že žalobkyně byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní v druhém stupni. Invalidita vznikla 19. 2. 2024 (den jednání IPZS Vsetín). Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pracovní schopnost žalobkyně bylo postižení podle kapitoly V položky 4c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s poklesem pracovní schopnosti o 45 %. Posudková komise v Brně zvýšila tuto hodnotu o 10 % z důvodu více zdravotních postižení na celkových 55 % poklesu pracovní schopnosti. Žalobkyně se zúčastnila jednání posudkové komise a byla zde vyšetřena. Posudková komise vyšetření popsala.
12. V minulosti přiznaná invalidita třetího stupně byla uznána pro těžkou malnutrici s výrazným váhovým úbytkem. Tento stav v průběhu doby doznal zlepšení, a proto důvody pro trvání invalidity třetího stupně pro tuto poruchu pominuly. Přetrvávají ovšem další závažná onemocnění. Dominuje postižení duševní. Je diagnostikovaná středně těžká depresivní porucha a porucha somatoformní stejné tíže. Posudková komise stanovila jako rozhodné onemocnění depresivní poruchu, a to středně těžké postižení, s přihlédnutím k souběžné somatoformní poruše. Proto zvolila horní hranici dané položky. Posudková komise navýšila stanovenou horní hranici o dalších 10 % s ohledem na další onemocnění, což jsou zejména chronické bolesti bederní páteře s odpovídajícím nálezem na zobrazovacích metodách a s ohledem na chronické bolesti břicha a přilehlé oblasti dolních končetin (stehna, kyčel), u kterých nelze vyloučit a je možné předpokládat, že kromě somatoformní poruchy, mohou mít i organickou příčinou dosud ne plně diagnostikovanou. Pokles pracovní schopnosti se dalšími onemocněními dále navyšuje. Aktuálně jsou pracovní schopnosti a možnosti rekvalifikace žalobkyně podstatně omezené. Posudková komise vztáhla datum vzniku invalidity k odůznání invalidity třetího stupně.
13. **Žalobkyně v písemném vyjádření** z 19. 5. 2025 namítla, že pro uznání třetího stupně invalidity, který žalobkyně požadovala, by bylo třeba hospitalizace. Tu však psychiatrická ani psychologická nedoporučily, protože by stav žalobkyně ještě zhoršily. Stav žalobkyně

odpovídá třetímu stupni invalidity z důvodů specifických bolestí břicha a pohybového aparátu v kombinaci s duševním zdravím. Lékaři dosud neobjasnili příčinu zdravotních potíží žalobkyně. Žalobkyně i celá rodina včetně dětí jsou trestaní za něco, co nezpůsobili a významně jim klesla životní úroveň. Z posudkového hodnocení plyne, že pracovní schopnosti žalobkyně jsou omezené, ale již neřeší, že prakticky neexistuje takové zaměstnání s odpovídajícím částečným úvazkem, ve kterém by žalobkyně dorovnala měsíční příjem rodiny a ten byl odpovídající její zdravotní situaci. Žalobkyně a její rodina přicházejí o důstojný život ne vlastní vinou a děti přicházejí o možnost důstojně se uplatnit v budoucnosti. Podobné případy by se měly posuzovat individuálně vzhledem k finančním možnostem živitele rodiny. Pokud by manžel žalobkyně byl majitelem firmy nebo měl měsíční příjem vyšší než 50 000 Kč, tak to neřeší. S tabulkovým platem učitele dnes nejde dlouhodobě žít ve čtyřech lidech. Invalidní důchod pro invaliditu II. stupně je vítaný posun a pomůže aspoň částečně pokrýt dluhy nahromaděné kvůli propadu příjmu rodiny za posledních 14 měsíců a do budoucna může částečně pokrýt náklady na léčbu, nicméně v součtu s platem manžela žalobkyně neodpovídá důstojnému životu v dnešní společnosti. Díky stavu zdravotnického systému je rodina žalobkyně silně znevýhodněna. Uznání třetího stupně invalidity by bylo částečnou satisfakcí za šest let strádání a finanční nepohody rodiny, kterým byla a je vystavena ne vlastní vinou.

14. Žalovaná **při jednání soudu** uvedla, že nemá další návrhy na dokazování a považuje srovnávací posudek PK MPSV v Brně z 15. 4. 2024 za úplný, vnitřně bezrozporný, vypracovaný na základě kompletní zdravotnické dokumentace a po vyšetření žalobkyně při jednání posudkové komise. K podání žalobkyně z 19. 5. 2025 žalovaná sdělila, že finanční situace není rozhodné kritérium pro posouzení věci. Žalobkyně se může obrátit na úřad práce a požádat o dávky státní sociální podpory a hmotné nouze. V případě zhoršení zdravotního stavu může žalobkyně požádat o zvýšení stupně invalidity.
15. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Posudkové komise jsou oprávněny posuzovat pokles pracovní schopnosti a vyslovovat posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Hlavním obsahem činnosti posudkového orgánu je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí také znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné znalosti z oboru posudkového lékařství, na nichž především posouzení invalidity závisí.
17. Soud učinil skutková zjištění z výše citovaných důkazů, zejména z posudku PK MPSV v Brně z 15. 4. 2025, který byl rozhodujícím důkazem pro rozhodnutí soudu.
18. Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalované o nároku na důchodovou dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav Ministerstvo práce a sociálních věcí svými posudkovými komisemi (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). V tomto řízení byl vypracován posudek Posudkovou komisí MPSV v Brně

dne 15. 4. 2025. Krajský soud nezpochybnil závěr tohoto posudku pro jeho přesvědčivé, vyčerpávající a jednoznačné odůvodnění a pro své rozhodnutí tento závěr posudku převzal. Proti posudku žalobkyně ani žalovaná nevznesly žádné konkrétní námitky.

19. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, *pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
20. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
21. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity *pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti je nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
22. Podle § 2 odst. 3 poslední věta téže vyhlášky *za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
23. Jestliže u žalobkyně bylo prokázáno, že k datu napadeného rozhodnutí docházelo k poklesu její pracovní schopnosti o 55 %, je nutno žalobkyni k datu napadeného rozhodnutí považovat za invalidní ve druhém stupni, a to od 19. 2. 2024, jak je uvedeno v posudku PK MPSV v Brně.
24. Vzhledem k procesní situaci se soud nezabýval ostatními žalobními námitkami a návrhy na dokazování. Žalobkyně nevytkla srovnávacímu posudku žádné konkrétní vady a nenavrhovala další dokazování. Žalobkyně může podat žádost o zvýšení stupně invalidity nezávisle na soudním řízení, a to i s určením data zpět do minulosti. Třetí stupeň invalidity by musely prokázat nové důkazy. K finanční situaci je zejména třeba odkázat na úřad práce a dávky jím poskytované, případně na další zdroje finanční a další pomoci (ustanovení advokáta na náklady státu v soudním řízení – i před podáním žaloby s případným návrhem určení konkrétního advokáta, nadace, neziskové spolky, pojišťovny, fondy, poskytovatele dotací atd.).
25. Soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení, neboť žalovaná si ve správním řízení neopatřila důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Soud vrátil věc žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. Žalovaná znovu ve věci rozhodne, přičemž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vycházet z právního názoru soudu, že žalobkyně byla invalidní ve druhém stupni, a to od 19. 2. 2024. Podle § 78 odst. 6 s. ř. s. žalovaná zahrne citovaný posudek posudkové komise v Brně mezi podklady pro nové rozhodnutí.
26. Soud přiznal úspěšné žalobkyni náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Ze spisu soud zjistil, že advokátka učinila do 31. 12. 2024 ve věci čtyři úkony právní služby, kterými byly převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb, podání žaloby, návrhy na doplnění dokazování a vyjádření k výzvám soudu ze 4. 12. 2024 a z 20. 12. 2024 [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále jen „AT“)]. Za tyto úkony právní služby náleží advokátce mimosmluvní odměna ve výši čtyřikrát 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 AT], která se zvyšuje

o paušální náhradu hotových výdajů ve výši čtyřikrát 300 Kč (§ 13 odst. 4 AT). Celkem je žalovaná povinna zaplatit žalobkyni k rukám advokátky náklady řízení ve výši 5 200 Kč do 30 dnů ode dne právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 21. května 2025

Martina Rýznarová v. r.
samosoudkyně